
Saopštenje za javnost: Srbija nazaduje na svetskoj listi Indeksa percepcije korupcije Transparency International

Transparentnost Srbija (članica međunarodne organizacije Transparency International) predstavila je danas **Indeks percepcije korupcije (CPI) 2020**. CPI je najpoznatije globalno rangiranje zemalja po percepciji korupcije u javnom sektoru. **Srbija se i ove godine smatra zemljom u kojoj je nivo korupcije visok** jer **ima 38 od idealnih 100 poena (jedan poen manje u odnosu na rezultat CPI 2019)**. Sa tim skorom Srbija, drugu godinu za redom, zauzima **mesto u donjoj polovini** svetske liste - jer je **94. od 180 zemalja i ima čak pet poena manje od globalne prosečne ocene (43)**. Iako je borba protiv korupcije sve to vreme slovila kao jedan od državnih prioriteta, ocena Srbije najlošija u poslednjih 8 godina.

Po oceni Transparentnosti, nazadovanje Srbije u istraživanjima o korupciji je očekivano imajući u vidu da je u mnogim oblastima dugogodišnje "odsustvo političke volje" da se antikorupcijski zakoni primene zamenila jasno iskazana "politička volja" da se zakoni ne primene. To se naročito ogleda u nezakonitom upravljanju najvrednijim javnim preduzećima i u otvorenom promovisanju direktnih sporazuma za dobijanje najvrednijih poslova sa državom, umesto da se izvođači radova biraju kroz nadmetanje. Istovremeno, na percepciju o korupciji snažno utiče činjenica da javno tužilaštvo ne daje jasne odgovore na javno iznete i dokumentovane sumnje na korupciju.

Pandemija COVID - 19 je u tom smislu dodatno pogoršala stanje, i ogolila već postojeće slabosti institucija i mehanizama za borbu protiv korupcije. To je naročito vidljivo u oblasti javnih nabavki, gde su svi podaci proglašeni za tajne, a građani i novinari, umesto uvida u dokumente, dobijaju samo neproverljive izjave zvaničnika, i to najčešće nenadležnih.

Koncentrisana politička moć i podrška građana za borbu protiv korupcije tokom proteklih godina nisu iskorišćeni za jačanje institucija i vladavine prava, što bi obezbedio da sistem odgovornosti funkcioniše bez obzira na postojanja „političke volje“, a pogotovo bez „političkog naloga“. Raniji antikorupcijski planovi su ostali neispunjeni, a sa primenom sadašnjeg, revidiranog Akcionog plana za poglavlje 23 EU integracija iz jula 2020, se već značajno kasni.

Slično tome, nije iskorišćena ni podrška međunarodnih organizacija za antikorupcijske reforme. Jasan signal nezadovoljstva iz EU zbog odsustva napretka u borbi protiv korupcije je upućen time što u 2020. nije otvoreno ni jedno novo pregovaračko poglavlje. Slično tome, ostale su neispunjene preporuke ODIHR (iz 2016 i 2017) u vezi sa izbornim pravilima i mnoge od preporuka GRECO iz 2015.

Transparentnost Srbija je ukazala na prioritete za borbu protiv korupcije u naredne četiri godine¹, kao i glavne preporuke na osnovu nedavno objavljene studije o uslovima za poslovanje sa integritetom u Srbiji.²

---

¹https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Prioriteti_u_borbi_protiv_korupcije_u_Srbiji.pdf

²https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/BICA_SRB_ONLINE.pdf

Detaljnije o Indeksu percepcije korupcije i rezultatima

Indeks percepcije korupcije već dvadeset šestu godinu za redom sačinjava vodeća antikorupcijska organizacija na globalnom nivou, Transparency International. Ove godine je rangirano 180 zemalja i teritorija, isto kao i godinu dana ranije. Zemlje se boduju na skali od 100 (veoma čiste) do 0 (veoma korumpirane). **Srbija je ove godine plasirana na 94. mesto (prošle godine 91), sa skorom od 38, jedan poen manje u odnosu na prethodnu godinu. Ovo mesto delimo sasa jos 7 zemalja (Brazil, Etiopija, Kazahstan, Peru, Šri Lanka, Surinam i Tanzanija).** Ocena za 2020. godinu najlošija je u poslednjih 8 godina. Drugu godinu za redom, Srbija se nalazi u “lošijoj polovini sveta”, a trenutno mesto na tabeli je najlošije još od CPI 2005.

Promene skora Srbije su minimalne već dvanaest godina. Sa sadašnjim rezultatom od 38, **Srbija je u grupi zemalja sa raširenom korupcijom** (ispod 50). Ovaj skor nas smešta **pet poena ispod svetskog proseka (43), 19 poena ispod proseka našeg kontinenta, a čak 26 poena iza proseka onog dela Evrope čiji deo želimo da postanemo.**

Na vrhu liste se nalaze **Novi Zeland i Danska sa 88 poena**, a na dnu **Somalija i Južni Sudan sa 12.** Među bivšim socijalističkim zemljama Evrope najbolje je plasirana **Estonija** sa skorom od 75, a od onih koje nisu članice EU to je Gruzija (56). Unutar bivše SFRJ, najbolja je plasirana **Slovenija** sa 60. U našem neposrednom susedstvu, bolje rezultate na CPI imaju Hrvatska (47) **Crna Gora**(45), Mađarska, Bugarska i Rumunija (44) dok su nešto lošije od Srbije rangirane **Albanija** (36) i **Bosna i Hercegovina i Severna Makedonija (35), kao i Kosovo, za koje se rade posebna istraživanja (36).**

Pri izradi CPI se uzima u obzir 13 relevantnih istraživanja koja mere percepciju o korumpiranosti javnog sektora. Ta istraživanja predstavljaju mišljenje ili utisak koji o korumpiranosti državnih funkcionera i javnih službenika imaju oni koji sa njima posluju ili koji o tome savetuju poslovne ljude, vlade i međunarodne institucije. Istraživanja moraju biti objavljena u poslednja 24 meseca i moraju postojati makar tri takva izvora podataka da bi zemlja/teritorija bila rangirana.

Srbija je ove godine obuhvaćena sa ukupno osam relevantnih istraživanja (isto kao za 2019), što garantuje još viši stepen pouzdanosti nalaza, kao i uporedivost podataka sa onima iz ranijih godina. Korišćeni su Global Insight Country Risk Ratings, Bertelsmann Foundation, World Economic Forum, Economist Intelligence Unit, Freedom House, International Country Risk Guide, World Justice Project Rule of Law Index i Varieties of Democracy Project.

Od istraživanja koja su relevantna za Srbiju, u pet slučajeva su podaci prikupljeni u 2019, za jedno tokom 2019. i 2020, dok su u dva slučaja istraživanja u celosti sprovedena u 2020. U dva slučaja je korišćen isti izvor kao i za CPI 2019, jer nisu objavljeni novi podaci, u četiri slučaja su istraživači ocenili stanje istovetnim kao i prethodne godine, a u dva istraživanja koja su sprovedena tokom 2020, ocene su lošije.

Ocene po pojedinim istraživanjima kreću se u rasponu od 35,28 do 40,72. Standardna devijacija je (1.66).

Transparency International u ovogodišnjem izveštaju posebno je ukazala na uticaj pandemije na korupcijske rizike. Korupcija, naime, sama po sebi može da ugrozi živote ljudi, a opasnost se značajno uvećava kada je korupcija “udružena” sa drugim rizicima po zdravlje, kao što je korona virus. Što je manje korupcije u javnom sektoru, biće više novca za ulaganje u zdravstvenu zaštitu, ukazala je Transparency International, navodeći kao dobar primer Urugvaj, koji ima najveći indeks u Latinskoj Americi (71) i ulaže ogroman sredstva u zdravstvenu zaštitu, te je sistem epidemiološkog nadzora u toj zemlji odlično reagovao na pojavu korona virusa.

Kao negativan primer navodi se Bangladeš (CPI 26), sa procvatom korupcije u vreme pandemije – od podmićivanja u zdravstvenim ustanovama do korupcije u raspodeli pomoći i nabavkama medicinskih sredstava. TI ukazuje, međutim, da i SAD imaju najlošiji skor od 2012. godine (67) te da je u fokusu, pored ostalog, bio i slab nadzor nad raspodelom 1000 milijardi dolara vrednog pandemijskog paketa pomoći.

Transparentnost – Srbija,

Beograd,

28. januar 2021.